

Een beeld zegt meer dan duizend woorden...

Foto: Eline Bos

Op de hoek van het Frederik Hendrikplein passeren wij zijn 'Indische tantes', arm in arm keuvelend en niet meer weg te denken uit hun typisch Haagse omgeving.

Alleen onze eigen Haagse kunstenaar Loek Bos kan dat beeld zo treffend vangen en in ons geheugen vastzetten, alsof we de Tantes zelf hebben gekend.

Het is dan ook geen toeval dat Loek werd gevraagd om de herinnering aan die andere zo typisch Haagse kunstenaar gestalte te geven. Op 25 april 2023 overleed Paul van Vliet in zijn Den Haag, dat hij eerde en bezong in zijn lied 'Den Haag met je lege paleizen' met de woorden:

*En als ik eenmaal sterven moet
Dan breng ik jou mijn laatste groet*

Alle reden om bij Loek langs te gaan en hem te vragen naar zijn scheppende kracht als beeldhouwer. Welke beelden hij zoal in opdracht heeft gemaakt en te horen over zijn liefde voor de stad.

Loek groeide op te midden van beeldhouwwerk. Vader Bos werkte aanvankelijk bij het heiligenbeelden-atelier Henke in het Westeinde, in het pand waar later galerie Nouvelles Images haar deuren opende. Daar werden onder andere de mallen en de beelden voor de kerststallen gemaakt die jaarlijks de Haagse kerken sierden, maar ook restaureerde hij de beelden van Goden en filosofen in de hal van het gymnasium Haganum. Later was zijn vader verbonden aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten en verantwoordelijk voor het onderhoud, restauratie en polychromeren van de collectie gipsen beelden. Op woensdagmiddag ging de kleine Loek dan mee naar de academie aan de Prinsessegracht, waar hij mocht kleien en boetseren in de werkruimte van zijn vader. Zo schiep hij al vroeg de bekende schapjes rondom de krib in de kerststal.

Zoals dat hoorde in de rijke roomse traditie van de jaren zestig, belandde Loek via heerroom Bart als twaalfjarige jongeling op het seminarie bij de paters in Kaatsheuvel. Dat was toch te veel stichtelijkheid voor de jonge Loek, die vreesde dat hij niet in de wieg gelegd was voor het celibaat. Na de tweede klas verliet hij het gymnasium en keerde de rust voor de paters terug.

De jaren daarna op de avond-HBS herinnert Loek zich als 'de tijd van zijn leven', waar hij les kreeg van uitstekende docenten.

Kitty bracht rust, reinheid, regelmaat en voorspoed

Inmiddels getrouwd met zijn jeugdliefde Kitty startte Loek – als huisman 'avant la lettre' – ook nog de avondstudie MO Akte A Handvaardigheid en Kunstgeschiedenis bij de Vereniging voor Handenarbeid in Den Haag. Daar werd Loek gevormd in metaal-, leer- en houtbewerking en plastisch werken.

Beeldhouwer Bram Roth en tekenleraar Go de Kroon waren daar bevlogen leermeesters. Zij inspireerden Loek om nog een tweejarige vervolgopleiding te volgen voor de MO Akte B aan de Academie voor Beeldende Vorming in Amersfoort. Met beide gedegen diploma's op zak werd hij al spoedig aangenomen als docent aan het Rijnlands Lyceum in Sassenheim, 'de boerentak'. Een gunstig lesrooster bood hem de gelegenheid om twee dagen per week als zelfstandig beeldhouwer zijn creativiteit de vrije loop te laten. Succesvolle tentoonstellingen in bekende galeries als Leo van Dam, Lente (Epse, Gld) en de Twee Pauwen (toen nog gevestigd aan de Anna Paulownastraat en later aan het Noordeinde) volgden. Zijn beelden werden goed aan de man gebracht en ook Kitty's

mensendieckpraktijk groeide gestaag. In 1990 kon Loek dan ook zijn baan als docent opzeggen om zich geheel aan de kunsten te wijden met parttime een mooi project, zoals de arbeidstherapie in het Penitentiair Complex, Scheveningen.

Een welverdiend kunstenaarschap bracht mooie opdrachten

De goede voorbereiding bracht mooie opdrachten binnen. Via het tijdschrift BK (Beeldende Kunst) plaatsten gemeenten opdrachten, waarop Loek inschreef voor een beeld van Toon Hermans in diens geboorteplaats Sittard. Zeventig kunstenaars dienden hun portfolio in, waarvan er drie de opdracht kregen voor een betaald schetsontwerp. Dat is een uitvoering in het klein van het beoogde beeld. De commissie zowel als de publieksjury spraken zich in meerderheid uit voor het ontwerp van Loek.

Daarna volgden prestigieuze opdrachten van ADO voor een beeld van Aad Mansveld en de Lantaarnopsteker op het pleintje van de Mallemolen, naast Hof Schuddegeest. Het was een geschenk van de Koninklijke Haagse Woningvereniging 1854 en moest het beeld vereeuwigen van één van de eerste bewoners van het hofje.

De opdracht voor de 'Indische Tantes' vloeiende voort uit de door Yvonne Keuls ontvangen Haagse Cultuurprijs. Yvonne besloot het bedrag te investeren in een beeld, dat de herinnering aan de Indisch-Nederlandse gemeenschap voor goed zou verankeren in de stad. Het moesten wel twee Tantes zijn, want als het er maar één zou zijn, dan zou men kunnen vra-

Foto: Eline Bos

gen: "wie is die mevrouw?" Bovendien komen Tantes nooit alleen, volgens Loek. Bijzonder aan het ontwerp is de zichtbare interactie tussen de twee dames: met jas aan en boodschappentas aan de arm wisselen ze – op weg naar de toko – hun recepten uit.

Het beeld dat Loek zelf het meest geslaagd vindt, is dat van de Nederlandse componist en eertijds 2e dirigent van het Concertgebouworkest Cornelis Dopper, dat in opdracht van de gemeente Stadskanaal werd gemaakt.

Paul van Vliet

Voor het schetsontwerp van het beeld van Paul van Vliet koos Loek bewust níét voor een van Pauls typetjes. Vrijwel elke Hagenaar zal zich Paul herinneren, zoals hij als Haagse gentleman door zijn geliefde stad liep.

Loek ontwerpt en creëert de beelden in zijn 'atelier aan huis' in de tweede Schuytstraat. Kleiner werk in zijn werkplaats in de kelder, grote beelden, zoals dat van Paul van Vliet, in het atelier op de tweede etage. Als zo'n beeld af is – dan nog in boetseerwas – komt de bronsgieter om het vervolgens in stukken te zagen voor het vervoer naar de bronsgieterij. Daar wordt het in delen afgegoten en daarna samen met Loek weer aan elkaar gelast, gepatineerd en op de sokkel geplaatst. Loek houdt van zijn Den Haag en kan ook benoemen wat hem bindt en verwondert. Dat zijn die talrijke 'dorpen' in de stad, allemaal zo verschillend en tegelijk zo herkenbaar Haags, elk op hun eigen wijze. Hij noemt het Hofkwartier, Duinoord, het Regentessekwartier, de Schilderswijk. De doorgaande lijn van pleinen door de stad vindt hij bijzonder. Het Anna Paulownaplein met zijn natuurlijke bedrijvigheid bekoort hem zeer, maar ook het Piet Heinplein, dat leidt naar het Prins Hendrikplein en wordt gevolgd door het Koningsplein en het Regentesseplein. Loek betreurt het dat hij de huidige sfeer van de Schilderswijk eigenlijk te weinig kent. Hij krijgt nog niet het prettige gevoel van het buitenleven daar. Wel ziet hij daarvan een begin ontstaan in de buurt rondom de Stationsweg en het Oranjeplein, de Dunne Bierkade, het Groene Wegje en het Huygenspark, al dreigt daar wel het gevaar van gentrificatie, waardoor de eigen bewoners worden verdreven naar andere delen van de stad.

Het was een goed gesprek in een prachtig, typisch Haags herenhuis met een even Haagse kunstenaar. Wij danken hem zeer en verheugen ons op het beeld van Paul van Vliet, waaraan de Vereniging Vrienden van Den Haag, namens haar leden, met een donatie heeft bijgedragen.

Piet-Hein Schoemaker en Emilie Linssen-van Rossum

Werkgroep Levende Historie
levendehistorie@vriendenvandenhaag.nl